

Volumul VI, Numărul 10 / 2004

ISSN 1454-9980

Perspective temporale subiective și interculturale

(pag. 35-38)

Angelica-Nicoleta ONEA

Volume VI, Issue 1 (10) / 2004

**Cross-cultural
Management
Journal**

PERSPECTIVE TEMPORALE SUBIECTIVE ȘI INTERCULTURALE

Angelica-Nicoleta ONEA

Considerăm, de cele mai multe ori, că viața noastră se împarte între diversele roluri pe care le “jucăm” și care constau în evidențierea unei alte personalități.

Ne împărțim timpul între rolul de soț/soție sau/și de părinte și cel care ține de carieră, fragmentându-ne personalitatea și, uneori, credem că putem duce o viață duplicitară, că persoana care era în urmă cu câteva ore la serviciu a dispărut și la masa din bucătărie a apărut o alta, cu totul diferită de prima, ca și cum, odată cu schimbarea pardesiului ne-am fi spus: “*Stai și tu aici, în cui, că vine altul la rând...*”

E o eroare perpetuată de literatura de specialitate referitoare la personalitate. Nu negăm existența multiplelor roluri în viața noastră, ci doar evidențiem faptul că, în realitate, există doar competențe specifice, care țin de fiecare rol în parte și competențe fundamentale, comune tuturor rolurilor, care ne ajută de fapt să avem o personalitate integră, capabilă să realizeze o bună interdependență între aceste roluri, având drept scop găsirea echilibrului personal.

Pornind de la această idee putem constata două lucruri:

Există persoane care acordă mai multă importanță unui rol în detrimentul altora. Ele aparțin categoriei celor care nu realizează o relație profundă între aceste “compartimente”, alocă prea mult timp activităților desfășurate într-un anumit domeniu și, cu toate că reușesc să aibă performanțe uimitoare (pot ajunge în vârful piramidei!) sfârșesc prin a fi foarte nefericite. Le lipsește ceva... Câți savanți, care au renunțat la orice bucurie mărunță, sacrificându-se doar pentru cariera lor stralucită, nu au ales un final tragic!...

Dacă am recurge la o parabolă, am putea considera viața profesională și pe cea personală

ca pe două poveri, ca pe doi saci, pe care-i purtăm cu noi. Pentru că nu-i putem căra deodată va trebui să luăm doar unul în spate, iar pe celălalt să-l lăsăm pentru un anumit timp în așteptare...Persoanele despre care am vorbit deja preferă deci să pornească la drum cu un sac și să-l uite sau să-l “neglijeze” pe celălalt. Poate că merg, și merg...și merg, și vine o zi când ajung cu sacul lor la capătul drumului și, în loc să fie mulțumite, fericite, simt o mare tristețe, un gol în suflet... Poate e prea târziu să se întoarcă și să ia și celălalt sac. Sau chiar dacă reușesc să mai ajungă la el, nu mai au răgazul, puterea sau vârsta să-l mai poarte în spate...

Dimpotrivă, persoanele care reușesc să realizeze faptul că între rolurile “jucate” în viață există o profundă sinergie, că aceleași principii care stau la baza relațiilor pe care le stabilesc în familie sunt valabile și în societate, că încrederea, de exemplu, care consolidează o familie este și temelia unei societăți eficiente sau că integrarea, care creează relații puternice, pozitive în familie este esențială și în bunul mers al unei firme, reușesc să fie mulțumite de ele însele, să se împartă în așa fel încât fiecare rol să fie tratat cu același interes.

Ele nu dispară rolurile, nu se transfigurează, sunt conștiente de propria personalitate. Nu pornesc de la dihotomia de tip ori/ori, ci, dând importanța cuvenită fiecărui rol pe care-l au de îndeplinit și integrându-le, adoptă paradigma de tip și/și, aceasta însemnând câștig/câștig.

Revenind la parabola noastră, aceste persoane nu uită că au de dus două poveri. Merg cu una o bucată din drum și se întorc după cealaltă și tot așa... Și poate că susținerea și încrederea din mediul familial, social și profesional îi fac să ajungă la performanțe demne de invidiat.

Și chiar dacă drumul lor e străbătut în mai mult timp, cu pași mărunți, împlinirea și

mulțumirea că au făcut ceea ce trebuia, ceea ce era în acord cu ei înșiși, faptul că au cui împărtăși toate acestea, le creează echilibrul care le dă puterea să meargă mai departe. Cu aceiași pași mărunți...

O sinteză a celor dezbătute până aici poate fi redată de spusele Barbarei Killinger, care afirmă: “Înțelepciunea vine din...echilibru. Cei care sunt dependenți de muncă sunt niște oameni foarte interesanți, inteligenți, spirituali, fermecători, însă le lipsește acea înțelepciune interioară. Dovadă stau viețile lor marcate de tot felul de crize. O judecată sănătoasă se instalează atunci când gândurile și ideile tale logice și raționale se bazează pe sentimentul că decizia este cea corectă și că vei putea trăi confortabil cu consecințele acțiunii tale. Înțelepciunea interioară merge și mai departe, pentru că

decizia nu-ți oferă doar sentimentul corectitudinii, ci chiar se integrează valorilor și credințelor tale. Ceva în adâncul tău poate raspunde cu convingere: da!”.

Dar cum ajungem să adoptăm una din cele două poziții? Este vorba despre crezul nostru, despre cultura și valorile pe care le-am integrat personalității noastre și despre relația pe care o avem cu timpul, relație care poate fi văzută din perspectiva URGENȚEI sau a IMPORTANTEI.

Acest aspect este dezbătut pe larg de Stephen R. Covey în “*Managementul Timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*”, care, pentru o înțelegere mai bună, ne oferă o matrice de administrare a timpului, în care activitățile noastre curente sunt selectate pe categorii, în patru sectoare:

Tabel nr.3 Matricea de administrare a timpului

	<i>Urgent</i>	<i>Mai puțin urgent</i>
<i>Importante</i>	<p style="text-align: center;">I</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crize • Probleme presante • Proiecte cu scadențe apropiate, întreveneri, pregătiri 	<p style="text-align: center;">II</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pregătire • Prevenire • Evaluări • Planificare • Crearea unor relații • Recreere autentică • Împuternicire (Stimulare)
<i>Lipsite de importanță</i>	<p style="text-align: center;">III</p> <ul style="list-style-type: none"> • Întreruperi, anumite telefoane • O parte din corespondență, din rapoarte • Unele întruniri • Multe din chestiunile imediate, presante • Multe din activitățile obișnuite 	<p style="text-align: center;">IV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fleacuri, bagatele • Corespondența neimportantă • Unele apeluri telefonice • Activitățile sau indivizii care te fac să-ți pierzi timpul • Activități de “evadare”

Din matricea de mai sus putem constata că ne petrecem timpul în:

- Sectorul I, care reprezintă lucruri ce sunt “urgente” și în același timp “importante”. Aici e locul unde organizăm, producem, unde ne folosim întreaga rațiune și experiență pentru a răspunde noilor necesități și provocări. Să nu uităm însă că, de multe ori, activitățile importante devin și urgente din cauza amânării lor...
- Sectorul II, care cuprinde activitățile “importante” dar “mai puțin urgente”. Este locul unde ne facem planificări, evaluări, unde anticipăm și prevenim, ne creăm noi relații și ne sporim abilitățile. Este locul în care ar trebui să “staționăm” cel mai mult,

fiind de fapt *sectorul calității*, care ne ajută să ne sporim abilitatea de a acționa.

- Sectorul III, care cuprinde lucruri care sunt “urgente”, dar “lipsite de importanță”. De multe ori confundăm activitățile din acest sector cu cele din Sectorul I. Diferența constă în faptul că ele răspund așteptărilor și priorităților altora, deci activitățile pe care noi le întreprindem sunt importante pentru alții.
- Sectorul IV, ce este rezervat activităților care nu sunt urgente, nici importante. Autorul denumește acest sector drept *Sectorul Irosirii*. Decăderea în bârfe, vizionarea unor emisiuni stupide sau citirea unor lecturi “ușoare” pot fi exemple de astfel de activități.

În continuare să vedem cum își pot petrece oamenii timpul, împreună cu semenii lor, adică în ce mod își structurează timpul precum și căror sectoare aparțin aceste forme.

Referindu-se la structurarea timpului, Eric Berne, psihiatru și psihoterapeut american, fondatorul Analizei Tranzacționale (AT), ne dă câteva repere astfel încât să ne dăm seama cu ușurință în ce “sector” ne aflăm.

El consideră că fiecare persoană își partajează timpul propriu între următoarele tipuri de contacte (în funcție de intensitatea afectivă și de gradul riscului psihologic asumat de interlocutori):

- a) *Retragerea* – situația limită în care interlocutorii nu comunică unii cu alții (izolarea, relaxarea emoțională, singurătatea);
- b) *Ritualul* – schimbul de “stereotipii” între două sau mai multe persoane, în care riscul psihologic și afectiv este foarte redus (clișee verbale și comportamentale care țin de convenții sociale);
- c) *Recreerea* – interacțiune între două sau mai multe persoane, caracterizată printr-o implicare personală destul de facilă (conversații lejere pe teme care nu angajează personal: sport, politică, modă, vreme, vacanțe);
- d) *Activitatea* (munca) – interacțiunea socială între două sau mai multe persoane orientate spre un scop comun (situație dominantă în viața profesională);
- e) *Jocul psihologic* – tranzacții ascunse, greu de descifrat, între interlocutori care “joacă” inconștient anumite roluri sociale pentru a obține un beneficiu ascuns și negativ (cele mai jucate roluri sunt cele de Persecutor, Victimă și Salvator);
- f) *Intimitatea* – contactul direct, autentic și spontan între două sau mai multe persoane, dezvăluirea proprie fără nici o mască, acceptarea celuilalt așa cum este el.

Ne putem da seama cu ușurință că este de preferat să ne petrecem cât mai puțin timp (ideal

ar fi deloc) în jocurile psihologice, atât de periculoase, care nu fac decât să perpetueze problemele și nicidecum să le rezolve, și pe care le-am putea încadra în activitățile de Sector IV. Tot aici am putea plasa și recreerea neproductivă, care înseamnă pierdere de timp, un fel de a “cășca gura”, ducând la risipirea energiei în van. Retragerea, dacă are ca scop regăsirea de sine și dacă nu ocupă un procent important din timpul nostru, poate fi încadrată la activitățile de Sector II. Ritualul, de foarte multe ori, face parte din activitățile Sectorului IV.

Am afirmat că adoptarea unei anumite poziții față de timpul nostru depinde și de cultură. Tocmai de aceea traiectoria parcursă de diferite popoare este atât de diferită! Germanii, scandinavii, britanicii și nord-americanii acordă o mare importanță programării timpului, de aceea desfășoară mai multe activități de Sector II, activități care duc la reușite profesionale și personale, la evoluție. Arabii și latinii nu acordă prea mare importanță timpului. Pentru ei, programarea sau punctualitatea nu reprezintă chestiuni demne de interes. Preferă activitățile din Sectorul III și Sectorul IV, intră adesea în jocuri psihologice, jocuri ilustrate des de telenovele. Pentru triburile și confesiunile religioase din Pacific ideea de programare este imperceptibilă, timpul fiind ceva cu totul relativ. Tergiversarea, amânarea lucrurilor aparțin culturilor orientate pe termen lung, cum ar fi brazilienii, chinezii, taiwanezii și, de ce nu, românii.

Am dat doar câteva exemple pentru a putea trage o concluzie: timpul nostru, cel de toate zilele, trebuie să fie foarte important pentru noi. De gestiunea lui depind toate reușitele noastre.

Așadar să ne petrecem timpul evitând jocurile psihologice și celelalte forme neproductive de activitate, să ne situăm cu precădere în Sectorul II prin ceea ce întreprindem și să ne asumăm roluri care să ne mulțumească de noi înșine, încât să putem afirma că ne este “bine” și nu “mai bine”.

Bibliografie

1. Berne, Eric, *Jocuri pentru adulți*, Editura Amaltea, Buc., 2002
2. Cardon, Alain, *Les concepts clés de l'analyse transactionnelle*, Les Editions d'Organisation, Paris, 1993
3. Covey, Stephen R., ș.a., *Managementul timpului*, Editura Allfa, București, 2000

4. Prutianu, Ștefan, *Manual de comunicare și negocieri în afaceri*, Editura Polirom, Iași, 2000, vol.I
5. Stewart, Ian; Joines, Vann, *Manuele d'Analyse Transactionnelle*, InterEditions, Paris, 1991.

ANGELICA-NICOLETA ONEA

FACULTATEA DE ECONOMIE ȘI ADMINISTRAREA AFACERILOR

DOMENIUL DE DOCTORAT: Management

SPECIALIZAREA: Marketing (promoția 2002)

STUDII APROFUNDATE: Planificare strategică de marketing

TRAININGURI: Analiză Tranzacțională (un modul 101 AT și trei module 202 AT)

PASIUNI: Psihologia, Managementul intercultural, Comunicarea, Dezvoltarea personală